

V zadevi Sotošek proti Sloveniji

Evropsko sodišče za človekove pravice (peti oddelek) kot senat treh sodnikov v sestavi:

Angelika Nußberger, *predsednica*,

Boštjan M. Zupančič, *sodnik*,

Helena Jäderblom, *sodnica*,

in Stephen Phillips, *namestnik sodnega tajnika oddelka*,

po razpravi, zaprti za javnost, ki je bila 15. oktobra 2013,

izreka to sodbo, sprejeto navedenega dne:

POSTOPEK

1. Zadeva se je začela s pritožbo (št. 33333/11) proti Republiki Sloveniji, ki jo je na podlagi 34. člena Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (v nadaljnjem besedilu: konvencija) pri Evropskem sodišču za človekove pravice 5. maja 2011 vložil slovenski državljani Janez Stojan Sotošek (v nadaljnjem besedilu: pritožnik).

2. Slovensko vlado (v nadaljnjem besedilu: vlada) je zastopal njen zastopnik.

3. Vlada je bila o pritožbi obveščena 26. septembra 2012.

DEJSTVA

I. OKOLIŠČINE ZADEVE

4. Pritožnik je bil rojen leta 1939 in živi v Ljubljani.

5. 5. maja 1986 je pritožnik pred Temeljnim sodiščem v Ljubljani začel pravdni postopek zoper šest toženih strank, v katerem je zahteval odškodnino za nepremoženjsko škodo zaradi klevetanja.

6. Do 28. junija 1994, ko je konvencija začela veljati za Slovenijo, je sodišče sklicalo osem narokov za glavno obravnavo, ki pa so bili vsi preložene.

7. Narok, sklican za 19. septembra 1994, je bil preložen, ker je 15. septembra 1994 pritožnik vložil predlog za odstop zadeve na Delovno in socialno sodišče.

8. Predlog pritožnika je bil 19. septembra 1994 zavrjen.

9. Do 17. septembra 1998, ko je Okrožno sodišče v Ljubljani opravilo narok za glavno obravnavo, je sodišče preložilo še štiri sklicane naroke za glavno obravnavo, od teh enega na prošnjo pritožnika. Tega dne je sodišče odločilo, tako, da je zahtevku pritožnika ugodilo. Tožene stranke so se pritožile.

10. Višje sodišče v Ljubljani je 29. marca 2000 ugodilo pritožbi in zavrnilo pritožnikov zahtevek. Pritožnik je vložil revizijo.

11. Vrhovno sodišče je 8. marca 2001 ugodilo pritožnikovi reviziji in zadevo vrnilo sodišču druge stopnje, ki je 21. junija 2002 odločilo, da se zadeva vrne sodišču prve stopnje.

12. Pritožnik je 29. novembra 2002 zahteval, da se sklicani narok za glavno obravnavo preloži zaradi zdravstvenih razlogov.

13. Narok za glavno obravnavo, razpisan za 10. marca 2003, je bil preložen potem, ko je pritožnik 6. marca 2003 vložil predlog za razrešitev predsedujočega sodnika, predlog za uvedbo disciplinskega postopka zoper sodnika, predlog za izločitev predsedujočega sodnika in predlog za prenos zadeve drugemu sodišču.

14. Okrožno sodišče v Ljubljani je 23. aprila 2003 pritožniku izreklo denarno kazen zaradi zlorabe procesnih pravic in razžalitve sodišča.

15. Pritožnik je 25. maja 2004 vložil predlog, da se zadeva dodeli drugemu sodišču. Vrhovno sodišče je 24. junija 2004 predlog zavrnilo.

16. Prvi narok za glavno obravnavo je bil opravljen 31. maja 2004. Pritožnik na obravnavo ni prišel.

17. Sodišče je 11. novembra 2004 opravilo narok za glavno obravnavo in izdalo sodbo, s katero je zavrnilo zahtevek pritožnika. Pritožnik se je pritožil.

18. Višje sodišče v Ljubljani je 15. junija 2006 zavrnilo pritožnikovo pritožbo. Pritožnik je vložil revizijo.

19. Vrhovno sodišče je 9. oktobra 2008 zavrnilo pritožnikovo revizijo. Pritožnik je vložil ustavno pritožbo.

20. Ustavno sodišče je 3. novembra 2010 zavrglo pritožnikovo ustavno pritožbo. Sklep je bil pritožniku vročen 6. novembra 2010.

II. UPOŠTEVANA DOMAČA ZAKONODAJA

21. Za upoštevano domačo zakonodajo glej sodbi *Lesjak proti Sloveniji* (št. 33946/03, 21. julij 2009) in *Tomazič proti Sloveniji* (št. 38350/02, 13. december 2007).

PRAVO

I. ZATRJEVANA KRŠITEV PRVEGA ODSTAVKA 6. ČLENA IN 13. ČLENA KONVENCIJE

22. Pritožnik se je pritožil, da trajanje postopkov ni bilo v skladu z zahtevo po "razumnem roku" iz prvega odstavka 6. člena konvencije, ki se glasi:

"Vsakdo ima pravico, da o njegovih civilnih pravicah in obveznostih ... v razumnem roku odloča ... sodišče."

23. Pritožnik se je tudi pritožil, da so bila razpoložljiva pravna sredstva pri predolgotrajnih postopkih v Sloveniji neučinkovita. 13. člen konvencije se glasi:

"Vsakdo, čigar pravice in svoboščine, zajamčene s to konvencijo, so kršene, ima pravico do učinkovitih pravnih sredstev pred domačimi oblastmi, in to tudi, če je kršitev storila uradna oseba pri opravljanju uradne dolžnosti."

A. Sprejemljivost

24. Sodišče ugotavlja, da ta pritožba ni očitno neutemeljena v smislu točke a tretjega odstavka 35. člena konvencije. Ugotavlja tudi, da ni nesprejemljiva niti iz katerih koli drugih razlogov (glej *mutatis mutandis Lesjak proti Sloveniji*, št. 33553/02, 47.–53. odstavek, 6. april 2006, in *Tomazič proti Sloveniji*, št. 38350/02, 13. december 2007, 41.–45. odstavek). Torej jo je treba razglasiti za sprejemljivo.

B. Utemeljenost

1. 6. člen

25. Sodišče ponovno poudarja, da je treba razumno trajanje postopka presoјati glede na okoliščine zadeve in s sklicevanjem na naslednja merila: zapletenost zadeve ter ravnanje pritožnika in pristojnih organov in tudi, kakšen je bil pomen zadeve za pritožnika v sporu (med številnimi drugimi zadevami glej *Frydlender proti Franciji* [VS], št. 30979/96, 43. odstavek, ESČP 2000-VII).

26. Obdobje, ki ga je treba upoštevati, se je začelo 28. junija 1994, ko je konvencija začela veljati za Slovenijo, in končalo 6. novembra 2010, ko je bil pritožniku vročen sklep Ustavnega sodišča. Postopek je torej na štirih stopnjah sojenja trajal šestnajst let in štiri mesece.

27. Pri presoji o razumem roku, ki je potekel potem, ko je konvencija začela veljati za Slovenijo, je treba upoštevati stanje postopka v tistem času. V tej zvezi Sodišče poudarja, da so v zadevnem času postopki potekali že osem let.

28. Sodišče ugotavlja, da se je zadeva nanašala na pravdni postopek in ker vlada ni dala nobenega argumenta o nasprotnem, se ne zdi, da je bil postopek posebej zapleten.

29. Sodišče ob preučevanju pritožnikovega vedenja ugotavlja, da je pritožnik vložil večkratno zahtevo za preložitve obravnave in predloge za dodelitev zadeve drugemu sodišču kakor tudi predloge zoper predsedujočega sodnika. Sodišče nadalje ugotavlja, da je bila pritožniku izrečena denarna kazen zaradi zlorabe procesnih pravic in razžalitve sodišča. V zvezi s tem Sodišče ponavlja, da ima pritožnik sicer pravico uveljaviti svoje postopkovne pravice, vendar mora tudi prevzeti posledice, ko takšno uveljavljanje pravic vodi v zamude (glej med drugim *Malicka-Wąsowska proti Poljski* (dec.), št. 41413/98, 5. april 2001, in *Peryt proti Poljski*, št. 42042/98, 2. december 2003). Sodišče ob upoštevanju okoliščin te zadeve meni, da je ravnanje pritožnika negativno vplivalo na dolžino postopka.

30. Čeprav je k zaostankom prispeval tudi pritožnik, Sodišče ne more spregledati dejstva, da je v obdobju pristojnosti Sodišča *ratione temporis* prvostopenjsko sodišče za izrek sodbe potrebovalo še štiri leta po tem, ko je zadeva na obravnavo čakala že osem let. Sodišče tudi ugotavlja, da je, potem ko je sodišče druge stopnje vrnilo zadevo v obravnavo na sodišče prve stopnje, to v ponovljenem sodnem postopku za izdajo odločbe potrebovalo več kakor dve leti.

31. Sodišče ob upoštevanju vsega navedenega in svoje sodne prakse (glej, na primer, *Rumpf proti Nemčiji*, št. 46344/06, 41.–46. odstavek, 2. september 2010; *Tomažič proti Sloveniji*, št. 38350/02, 54.–61. odstavek, 13. december 2007; in *Jazbec proti Sloveniji*, št. 31489/02, 64.–69. odstavek, 14. december 2006) meni, da so postopki v obravnavani zadevi trajali predolgo in zahteva za "razumni rok" ni bila izpolnjena.

Torej je bil kršen prvi odstavek 6. člena.

2. 13. člen

32. Sodišče ponovno poudarja, da 13. člen zagotavlja učinkovito pravno sredstvo pred domačimi organi za zatrjevano kršitev zahteve po prvem odstavku 6. člena, po katerem mora biti zadeva obravnavana v razumnem roku (glej *Kudla proti Poljski* [VS], št. 30210/96, 156. točka, ESČP 2000-XI). Sodišče glede na svoje ugotovitve v zadevah *Tomažič proti Sloveniji* (št. 38350/02, 13. december 2007, 41.–45. odstavek) in *Lesjak proti Sloveniji* (št. 33946/03, 21. julij 2009) meni, da je bil pri obravnavani zadevi kršen 13. člen, saj v domači zakonodaji ni bilo pravnega sredstva, s katerim bi pritožnik lahko dosegel odločitev sodišča, ki bi potrdila njegovo pravico do obravnave zadeve v razumnem roku, kakor to določa prvi odstavek 6. člena.

II. DRUGE ZATRJEVANE KRŠITVE KONVENCIJE

33. Pritožnik je nazadnje uveljavljal tudi prvi odstavek 6. člena konvencije glede domnevne nepoštenosti postopkov in 14. člen konvencije.

34. Po proučitvi navedenih dveh očitkov Sodišče glede na vse razpoložljivo gradivo in kolikor so očitane zadeve v njegovi pristojnosti ugotavlja, da to ne kaže, da bi bila kršena člena, na katera se je skliceval pritožnik. To pomeni, da sta preostala očitka očitno neutemeljena in ju je treba zavrniti v skladu s točko a tretjega odstavka in četrtem odstavkom 35. člena konvencije.

III. UPORABA 41. ČLENA KONVENCIJE

35. 41. člen konvencije določa:

"Če Sodišče ugotovi, da je prišlo do kršitve konvencije ali njenih protokolov, in če notranje pravo visoke pogodbenice dovoljuje le delno zadoščenje, Sodišče oškodovani stranki, če je potrebno, nakloni pravično zadoščenje."

A. Škoda

36. Pritožnik je zahteval 41.719 EUR za nepremoženjsko škodo.

37. Vlada je zahteve izpodbijala.

38. Sodišče meni, da je pritožnik utrpel nepremoženjsko škodo. Po načelu pravičnosti mu po tej točki prisoja 7800 EUR.

B. Stroški in izdatki

39. Pritožnik je zahteval tudi 5913 EUR za stroške in izdatke, ki so nastali v postopkih pred domačimi sodišči.

40. Vlada je zahtevke izpodbijala.

41. Sodišče ob upoštevanju razpoložljivih dokumentov in svoje sodne prakse zavrača zahtevke za stroške in izdatke v postopkih pred domačimi sodišči.

C. Zamudne obresti

42. Po mnenju Sodišča je primerno, da zamudne obresti temeljijo na mejni posojilni obrestni meri Evropske centralne banke, ki se ji dodajo tri odstotne točke.

IZ TEH RAZLOGOV SODIŠČE SOGLASNO

1. *razglaš*a, da je pritožba glede predolgega trajanja postopka in pomanjkanja učinkovitega pravnega sredstva sprejemljiva, preostali del pritožbe pa je nesprejemljiv,
2. *razsoja*, da sta bila kršena prvi odstavek 6. člena in 13. člen konvencije,
3. *razsoja*,
 - (a) da mora tožena država v treh mesecih pritožniku za nepremoženjsko škodo plačati 7800 EUR (sedemtisočosemsto evrov) in morebitni davek,
 - (b) da se za navedena zneska od dneva poteka treh mesecev do plačila obračunajo linearne obresti po stopnji, ki je enaka stopnji mejne posojilne obrestne mere Evropske centralne banke, za vse zamujeno obdobje z dodanimi tremi odstotnimi točkami,
4. *zavrača* preostali del zahtevka pritožnika za pravično zadoščenje.

Sestavljeno v angleškem jeziku in 7. novembra 2013 poslano v skladu z drugim in tretjim odstavkom 77. člena Poslovnika Sodišča.

Stephen Phillips
namestnik sodnega tajnika

Angelika Nußberger
predsednica